A Kárpát-medence természeti és épített csodái (örökségei)

A 330 ezer négyzetkilométer területű Kárpát-medence sokak szerint páratlan. Csaknem egyenlő távolságra van ide az Egyenlítő és az Északi-sark. Számos természeti és épített nevezetessége van.

A feladat első részében a leírás alapján ismerd fel ezeket a nevezetességeket, majd a második részben párosítsd a térképen található számokat a megfelelő leíráshoz!

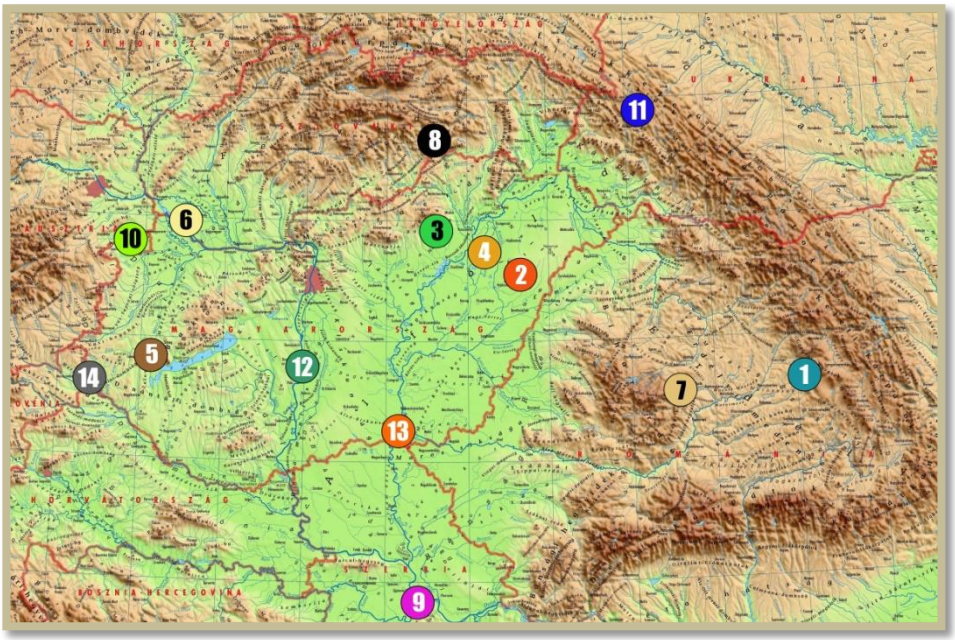

1. A település egyik ékessége, és minden bizonnyal legismertebb nevezetessége a román és a gótikus stílus jegyeit hordozó középkori temploma. A szakrális épület legkorábbi részének a templom szentélyét tekinthetjük. A templomot belülről Aquila János freskói ékesítik, amelyek 1380 és 1390 között készültek. A freskók közül a legértékesebb a Szent László-legenda falképsora, amely a Kárpát-medencében talán a legteljesebb módon őrizte meg a legenda minden egyes epizódját.

1. a. Melyik ez az épület, és hol található?
1. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

2. Ezeknek a különleges köveknek a formáit a szél és a víz hozta létre. A kúp alakúakba egykor valakik valamiért kis fülkéket vájtak. Egyesek úgy tartják, hogy ezek a 60 cm magas, 30 cm széles és 25-30 cm mély vájatok az elhunytak hamvait tartalmazó urnákat őrizték, mások szerint viszont méhészkedésre használták őket még valamikor a honfoglalás környékén.

2. a. Hogy hívják ezt a képződményt, s hol található?
2. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

3. Ez a húszezer éves sós tó Európában a legnagyobb. Az állat- és növényvilága egyedülálló. A környékén 300 madárfajjal találkozhatunk, akik vagy itt élnek, vagy ellátogatnak ide az év különböző szakaszaiban. A tóban 30 féle hal él. A 36 kilométer hosszúságú, 7-15 km széles síkvidéki tó sótartalma a 33-szorosa a Balatonénak. Különlegessége mindezen felül, hogy viharos szél idején néha ferde a vízállása.

3. a. Melyik ez a tó, és hol található?
3. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

4. A legnagyobb gyógyító erejű, tőzegmedrű tó – melegvize kiválóan alkalmas reumás és mozgásszervi megbetegedések kezelésére –, ami a kontinensen található. A 4,5 hektár kiterjedésű tavat 50 hektár területű véderdő és mocsárciprusok veszik körül, vízfelületét pedig párareteg borítja. Már több mint száz éve meghonosították az indiai tündérrózsát, amely az őshonos hófehérrel együtt ékesíti a tavat.

4. a. Melyik ez a tó, és hol található?
4. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

5. Európa legnagyobb egybefüggő füves pusztája nem erdőirtás miatt alakult ki. A pásztorközösségek munkálták meg. Területe ma már 82 ezer hektárra terjed ki, ahol nemcsak gémeskutakat, csárdákat és a híres Kilenclyukú-hidat találjuk, hanem egyéb réz- és bronzkor idején emelt lakódombokat, sírhalmokat, őrhalmokat és határhalmokat, azaz kurgánokat is.

5. a. Hogy hívják ezt a pusztát, s hol található?
5. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

6. Az egykori Nándorfehérvár Zimony nevű városrészében, a Duna jobb partján található ez az emlékmű. Nagy valószínűséggel itt halt meg Hunyadi János a nándorfehérvári csata után. A reneszánsz stílusú emlékmű legmagasabb pontja 37 méter. Ennek a csúcsán egy szárnyát kitáró turulmadár volt, melyet Bezerédi Gyula alkotott. A párkányon pedig Róna József ülő Hungária kőszobra volt látható és két kőoroszlán, de ezeket mára levették róla.

6. a. Melyik ez az emlékmű, és hol található?
6. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

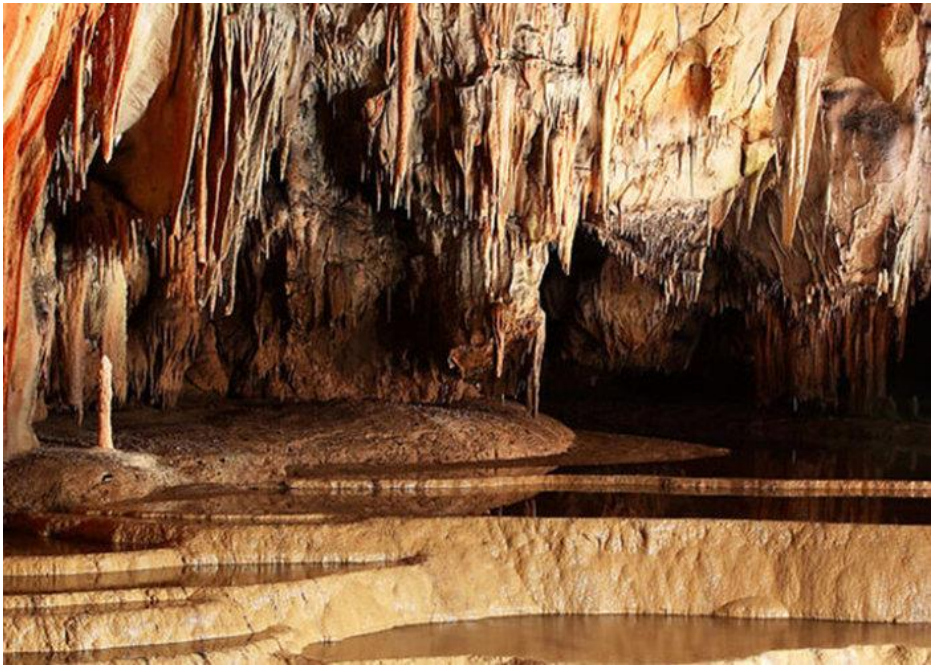

7. A Gömör-Tornai karszt legszebb barlangjainak egyike. Itt található egy cseppkő, mely 33 méter magas, ezzel jelenleg is a világ legnagyobb cseppkövei közé tartozik. A barlangnak több mint egy kilométeres a hossza, és állandó folyású földalatti patakja van. Ha követjük a vizét, egy idő után létra segítségével feljuthatunk az úgynevezett rozsnyói barlangászok cseppkövéhez. Buzgó-barlangnak is nevezik.

7. a. Melyik ez a barlang, és hol található?
7. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

8. Ebben a városban a Nagytemplomnál van egy olyan különleges növény, amely sem fának, sem bokornak nem mondható. A mesék szerint a régi és az új hit képviselői összevesztek azon, hogy ki fog végül győzedelmeskedni a városban. A katolikus pap a vita hevében letört egy ágat, majd leszúrta a földbe, s így szólt: *„majd akkor talál otthonra a kálvinizmus itt, amikor ebből az ágacskából fa lesz”*. Érdekes módon a növény nemcsak gyökeret engedett, de több száz esztendeje él azon a helyen.

8. a. Hogy hívják ezt a különleges növényt, és hol található?
8. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

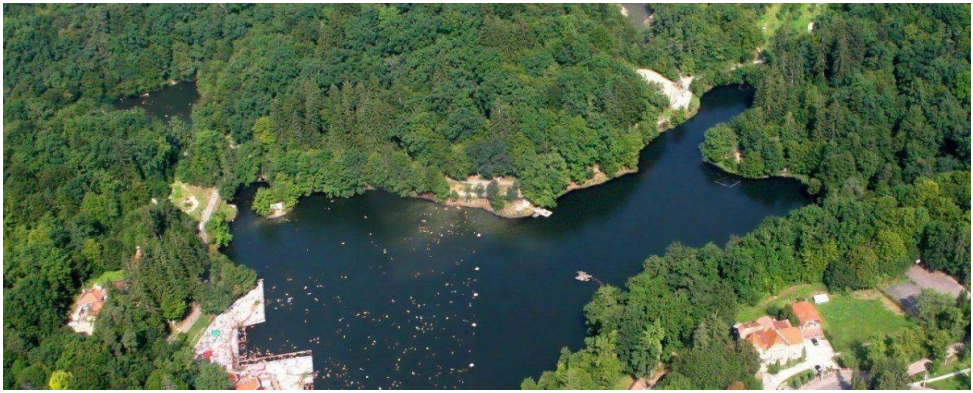

9. A heliotermikus tavak sósak. Érdekességük, hogy a lerakódott sóréteg miatt az alsó vízréteg sós, míg a felső – a csapadék miatt – édes, így a nagyobb sűrűségű alsó réteg meg tudja őrizni a napsugarak melegét. Erdélyben található a világ legnagyobb ilyen tava. A tó –kiadós felhőszakadás után – egy víznyelő eltömődésének következtében jött létre 1875-ben. Nevét alakja után kapta, ugyanis egy kiterített medvebőrre hasonlít. Az átlagosan 10 méter mély tó vize a felszínen 35 fokos hőmérsékletű is lehet, de megesett, hogy 80 fokot is mértek már itt!

9. a. Melyik ez tó, és hol található?
9. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

10. A kontinens legméretesebb hordalékkúpja, melynek teljes területe 9000 négyzetkilométer. Ausztria, Magyarország és Szlovákia osztozik rajta. Régen, az ősidőkben a Pannon-tenger fedte, később pedig a Duna és mellékfolyóinak a hordaléka töltötte fel, így jött létre.

10. a. Hogy hívják ezt a térséget, és hol található?
10. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

11. Ez a rovarfajta jellegzetesen a szőkének nevezett folyóhoz köthető. A folyó medrében három évig él lárvaként, hogy aztán mindössze pár órát éljen a felszínen. Évente mindössze egy alkalommal láthatók. Rövid és szenvedélyes víz feletti életük, tömeges rajzásuk, kirepülésük, násztáncuk egyedülálló természeti látványosság.

11. a. Melyik ez rovar, és hol található?
11. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

12. Az agathyrek, dákok, rómaiak és gotók után, a VI-VII. században a szlávok jelentek meg ezen a területen, akik a településnek a Belgrád nevet adták. A honfoglalás után Gyula vezér szálláshelye lett, aki az itt talált romokon felépítette a székhelyéül szolgáló várát. Amikor István fejedelem 997-ben a Veszprém alatti csatában legyőzte a lázadó Koppányt, felnégyelt testének egy darabját az itt található vár kapujára szegeztette ki. Erdély leghatalmasabb román kori építészeti emléke, az erdélyi püspöki székesegyház is itt található!

12. a. Melyik ez az építészeti emlék, és hol található?
12. b.Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

13. A magyar nép történetének egyik meghatározó helyszíne. 895-ben őseink egy része ezen keresztül érkezett meg a Kárpát-medencébe. Az itt található alkotás Matl Péter művész tervei alapján készült. A közepén látható oltárkő a vérszerződés kelyhét szimbolizálja.

13.a. Melyik ez az alkotás, és hol található?
13. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!

14. Ez a hal hosszúéletű, meghaladhatja akár a 100 évet is. Európa legnagyobb édesvízi hala. Az ikrájából nagyon értékes fekete kaviárt lehet készíteni, s emiatt, valamint az orvhorgászat miatt állománya jelentős mértékben lecsökkent. Magyarországon védett hal.

14. a. Melyik ez a hal, és hol található?
14. b. Keresd meg a térképen, melyik szám jelöli!